

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย (Background and Rationale)

เด็กคือทรัพยากรที่มีค่า เป็นผู้ที่กำลังเติบโตขึ้นเพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกในอนาคต ถ้าเด็กได้รับการปฏิบัติในทางที่ดีและถูกต้องจากสังคม ก็ย่อมแสดงถึงความเจริญก้าวหน้าและสิ่งดี ๆ ที่จะเกิดขึ้นในโลกอนาคต แต่ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ เด็กซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าของโลกจำนวนมากกำลังได้รับการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องจากผู้เลี้ยงดูตลอดจนผู้ใหญ่ในสังคม ซึ่งกลุ่มเด็กที่ควรจะได้รับ的帮助เหลืออย่างรีบด่วน คือกลุ่มเด็กที่ถูกทารุณกรรม

สังคมไทยในปัจจุบันมีเด็กถูกทารุณทางเพศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์รายวันอยู่บ่อย ๆ เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจะได้รับผลกระทบทั้งระยะสั้นและระยะยาว ไม่เฉพาะแต่ด้านร่างกายเท่านั้น ด้านจิตใจอันเป็นสิ่งละเอียดอ่อนที่สุดของชีวิตจะถูกกระทบได้อย่างมาก ซึ่งจะส่งผลให้เด็กคนนั้นมีปัญหาทางจิตใจและบุคลิกภาพไปตลอดชีวิต เกิดการสูญเสียทรัพยากรบุคคลทางสังคมอย่างมาก และสิ่งที่จะตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือการเกิดปัญหาสังคมที่ไม่มีวันสิ้นสุด ซึ่งภาวะนี้ไม่ใช่เฉพาะเด็กที่ถูกทารุณเท่านั้นที่ตกเป็นเหยื่อ แต่บิดามารดาหรือผู้ที่ทารุณเด็ก รวมทั้งชุมชนและสังคม ก็ตกเป็นเหยื่อด้วย การที่ถูกทารุณทั้งร่างกายและจิตใจนั้นมีผลระยะยาว ต่อการพัฒนาของบุคลิกภาพและความคิดของเด็ก ความไว้นื้อเอื้อใจในความสัมพันธ์กับผู้อื่นเกิดได้น้อย ทำให้ไม่มีความสุขในชีวิตต่อมา กลายเป็นผู้ที่มีมุมมองโลกในแง่ร้าย มองเห็นแต่สิ่งเลวร้ายของชีวิต ไม่เห็นคุณค่าของชีวิตทั้งของตนเองและของผู้อื่น มักมีปัญหาด้านติดยาเสพติด มีความผิดปกติทางเพศ หรือเมื่อเป็นบิดามารดาต่อไปก็มีโอกาสที่จะทารุณหรือทอดทิ้งบุตร (ดวงใจ กสานติกุล, 2527)

จากบทความของ รศ.นพ.อัมพล สุอำพัน (2527) กล่าวว่าเรื่องของ psychosexual และประสบการณ์ในอดีตเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคลิกภาพ โดยเฉพาะบทบาทและแนวความคิด เกี่ยวกับเรื่องเพศว่า เมื่อเด็กโตขึ้นจะคิดอย่างไร จะมีเจตคติอย่างไรโดยสัมพันธ์กับการเรียนรู้ในวัยเด็ก ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องเพศนั้น มิใช่จะเป็นแต่เรื่องของพันธุกรรม หรือเรื่องของชีวเคมีเท่านั้น สิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างสูงเกี่ยวกับความรู้สึกเรื่องเพศก็คือ ประสบการณ์ของชีวิต และที่สำคัญที่สุดคือ ประสบการณ์ในครอบครัว โดยเฉพาะการลอกแบบ (identification) ผู้ที่เป็นพ่อแม่ ดังนั้น จะเห็นว่า การกระทำทารุณทางเพศในเด็ก

น่าจะมีผลต่อบุคลิกภาพและแนวความคิดเรื่องเพศของเด็กเป็นอย่างมาก และถ้าไม่ได้รับความสนใจหรือแก้ไขตั้งแต่ต้นแล้ว ก็จะเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่เด็กเหล่านี้จะต้องเติบโตไปอย่างมีปัญหาดังร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้เด็กจะได้รับการรักษาช่วยเหลือแล้ว ก็ควรให้ความสนใจแก้ไขผู้กระทำผิดด้วย จึงจะช่วยให้เกิดปัญหาดังกล่าวกับเด็กคนอื่น ๆ ต่อไปอีก

โดยทั่วไปผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กมักจะละเอียด หรือไม่ค่อยสนใจเท่าที่ควร เมื่อเห็นเด็กได้รับบาดเจ็บทางร่างกายที่มีสาเหตุจากอุบัติเหตุ หรือเมื่อทราบว่าเด็กถูกข่มขืนกระทำทารุณทางเพศ ก็เพียงแต่ได้รู้ได้เห็นแล้วก็เลยไป ความจริงแล้วเป็นที่น่าสงสาร และเวทนาที่เด็กต้องถูกบังคับหรือชักจูงให้กระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับวัย ไม่สมกับระดับพัฒนาการของเขา ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้กระทำ ซึ่งเรื่องเกี่ยวกับการทารุณทางเพศในเด็กนี้ มักจะได้รับความสนใจน้อยกว่ากลุ่มอาการทารุณเด็กชนิดอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวกับเพศ ซึ่งเป็นที่รังเกียจไม่มีใครอยากยุ่งเกี่ยวกับ

ในปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในทวีปยุโรปมีการตื่นตัวและศึกษาปัญหานี้กันมากเพื่อหาทางป้องกัน เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศเป็นปัญหาที่มีผลร้ายแรงต่อสังคม โดยได้มีกฎหมายบังคับให้แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ที่พบเห็นผู้เยาว์ที่ถูกทารุณหรือทอดทิ้ง ต้องรายงานต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของศูนย์พิทักษ์เด็ก (Child protective services) ผู้ที่ไม่รายงานเมื่อพบเห็นภาวะนี้ อาจถูกปรับเป็นเงิน 500 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุก 6 เดือนหรือทั้งสองอย่าง

ในระดับนานาชาตินั้น สมัชชาองค์การสหประชาชาติมีการพิจารณาร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน มีการกำหนดสิทธิในอนุสัญญา 3 ประการเป็นพื้นฐาน คือ เด็กต้องการความคุ้มครองป้องกันเป็นพิเศษสูงกว่าผู้ใหญ่ สภาวะแวดล้อมในครอบครัวที่ดีที่สุดที่ให้การคุ้มครองและอบรมเลี้ยงดูจะมีผลต่อการอยู่รอดและการพัฒนาเด็ก และประการสุดท้ายรัฐบาลและผู้ใหญ่ทั่วโลก ควรยอมรับในการปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์ที่ดีที่สุดต่อเด็ก

ปัจจุบันหลักการรักษาและการป้องกัน ซึ่งปฏิบัติกันในต่างประเทศนั้น ได้พัฒนาแตกต่างไปจากประเทศไทยมาก เพราะประเทศไทยในปัจจุบันแม้ว่าบุคลากรด้านต่าง ๆ เช่น แพทย์ จิตแพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ ต่างก็ได้เริ่มตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศ และได้มีการเผยแพร่บทความและแนวทางป้องกันแก้ไขเพิ่มมากขึ้น องค์กรเอกชน เช่น มูลนิธิสร้างสรรค์เด็กได้มีการจัดสถานที่สำหรับเป็นที่พักพิงของเด็กกลุ่มนี้ แต่อย่างไรก็ดี การปฏิบัติงานของบุคลากรด้านต่าง ๆ เหล่านี้ก็ยังมิอุปรสรรคและขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ โดยเฉพาะด้านกฎหมาย แม้

กระทั่งการนำคดีขึ้นฟ้องร้องตลอดจนการพิจารณาคดีในศาล ก็ยังมีอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย

ดังกรณีตัวอย่างที่ได้ข้อมูลจากบทความของมนตรี สันทวิชัย ผู้ประสานงานโครงการบ้านคุ้มครอบเด็ก มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก แก้วเป็นเด็กกำพร้า และแม่แต่งงานใหม่ หลังจากแม่แต่งงานใหม่ได้ไม่กี่เดือน พ่อเลี้ยงก็ได้ข่มขืนพี่สาวของแก้ว โดยที่แม่ของแก้วก็รู้แต่ไม่ได้ทำอะไร ต่อมาอีกไม่กี่เดือน ขณะนั้นแก้วอายุได้ 12 ปี พ่อเลี้ยงก็ข่มขืนแก้ว เธอตัดสินใจวิ่งไปหาแม่ แต่แทนที่แม่จะสงสารและช่วยเหลือ แม่กลับดุด่าและตีแก้วซ้ำ หลังจากนั้นแก้วกลายเป็นเด็กเก็บกด เกรี้ยวขี้ม พ่อเลี้ยงได้ข่มขืนแก้วซ้ำอีกหลายครั้ง จนในที่สุดแก้วได้แทงพ่อเลี้ยงจนตาย เจ้าหน้าที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและกลุ่มเพื่อนหญิงได้พยายามช่วยเหลือและติดต่อผู้ใจบุญรับแก้วไปอุปการะ แต่แก้วอยู่ได้เพียงระยะเดียว แม่ของเธอก็รับไปอยู่บ้านตามเดิม ซึ่งไม่มีใครสามารถขัดขวางได้ เพราะผู้ปกครองมีอำนาจในตัวเด็กตามกฎหมาย และบางครั้งก็ไม่มีโอกาสเอาเรื่องผู้กระทำ ความผิดเพราะความผูกพันเกี่ยวข้องกัน ทั้งยังพยายามปกป้องและบีบบังคับไม่ให้เด็กพูดความจริง

อีกรายหนึ่ง ราชรี เป็นเด็กหญิงชาวเหนือมีเชาว์ปัญญาต่ำกว่าปกติ ถูกพ่อเลี้ยงข่มขืนหลายครั้ง จนมีลูก โดยที่แม่ของราชรียินยอมพร้อมใจยกราชรีให้เป็นภรรยาของพ่อเลี้ยงอีกคนหนึ่ง และยังถูกผู้ชายคนอื่น ๆ มารุมข่มขืนอีกหลายครั้ง จนกระทั่งศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กได้นำราชรีไปพักที่สถานสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ให้ความช่วยเหลือ โดยบันทึกประจำวันแสดงถึงความประสงค์ของราชรีที่เต็มใจมาอยู่ภายใต้การอุปการะของศูนย์ฯ แต่พ่อเลี้ยงของราชรีพยายามจะเอาตัวราชรีคืนจากศูนย์ฯให้ได้ โดยบังคับให้แม่ของราชรีใช้อำนาจของมารดาฟ้องทุกข์ตามสถานีตำรวจหลายท้องที่ เพื่อดึงตัวราชรีกลับคืนไปอยู่ในสภาพเดิม เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถดำเนินคดีกับพ่อเลี้ยงราชรีได้ เนื่องจากราชรีมีลักษณะเป็นเด็กปัญญาอ่อนจึงไม่สามารถให้การเกี่ยวกับวัน เวลาที่เกิดเหตุ รวมทั้งสับสนในการลำดับเหตุการณ์ แม่ของราชรีไปทวงราชรีจากเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกวัน เมื่อไม่สำเร็จแม่และพ่อเลี้ยงของราชรีก็เดินทางมาที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก เพื่อจะนำราชรีกลับไปให้ได้ และได้ต่อว่าเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ นานา และกล่าวว่า " ... ฉันเป็นแม่ ฉันจะยกมันให้เป็นเมียใครก็ได้ คนอื่นไม่เกี่ยว ... "

ความผิดของพ่อเลี้ยงในกรณีนี้คือ ข่มขืนกระทำชำเรา และอาจจะผิดฐานพรากผู้เยาว์เพื่อการอนาจารด้วย ซึ่งยังเป็นปัญหาทางกฎหมายอยู่ว่า เมื่อมารดาให้ความยินยอมจะมีความผิดฐานนี้หรือไม่ ต้องพิจารณาว่า เจตนาของกฎหมายมุ่งคุ้มครองผู้เสียหายในฐานะปัจเจกชนหรือมหาชน ส่วนความผิดของมารดาในกรณีนี้อย่างน้อยก็อยู่ในข่ายผู้สนับสนุนการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และยอมเข้าช่วยความผิดฐานเป็นธุระจัดหาเด็กหญิงหรือหญิงเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น

ระบบศาลสถิตยุติธรรมของไทย เป็นระบบที่ผู้กล่าวหาหรือฝ่ายโจทก์เป็นผู้หาพยานหลักฐานมัดตัวผู้ต้องหาคือฝ่ายจำเลย ฝ่ายจำเลยเป็นเพียงผู้แก้ต่างถ้ากรณีพิพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์ไม่หนักแน่นพอ ศาลต้องยกประโยชน์ให้จำเลย เพราะกระบวนการยุติธรรมของไทยถือว่า "ปล่อยผู้ต้องสงสัย 9 คนดีกว่าลงโทษผู้บริสุทธิ์ 1 คน" ระบบที่จำเลยเป็นเพียงผู้แก้ต่างนี้เอง ทำให้ผู้ที่ถูกกระทำทารุณทางเพศ ตกเป็นเหยื่อความใคร่ต้องรับภาระหนักในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อที่จะบอกกับศาลให้ศาลเชื่อว่าตนถูกผู้ชายคนนั้นข่มขืนจริง ๆ ซึ่งนับเป็นการทารุณจิตใจเป็นอย่างยิ่ง ทั้ง ๆ ที่กำลังตกอยู่ในภาวะที่บอบช้ำทางจิตใจอย่างยิ่งที่สุด บรรยายภาคในศาลที่ดูศักดิ์สิทธิ์และเต็มไปด้วยพิธีการก็สร้างความกดดันและความหวั่นกลัวให้แก่ผู้เสียหายที่เป็นเด็กมาก ดังคำกล่าวของ วิชา มหาคุณ (2537) รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

... เวลาที่สองฝ่ายประจันหน้ากันในศาล เด็ก ๆ จะกลัวโดยเฉพาะถ้าผู้ต้องหาเป็นครู เด็กจะกลัวมาก ครูจะยกเพื่อนครูทั้งโรงเรียนมา ยกเมียมา ยกญาติมา ส่วนเด็ก ๆ ก็เป็นชาวบ้านตาสีตาสาอยู่กับยาย กรณีที่ถูกล่วงละเมิดโดยครูนี้เขามักจะเลือกเด็กที่ยากจน เด็กที่มีปัญหา เด็กที่ไม่มีญาติมากนัก ซึ่งพวกนี้จะด้อยโอกาสในสังคม เขาไม่มีใครให้กำลังใจให้เขาลุกขึ้นมาสู้ได้ แล้วครูในสังคมบ้านนอกนี้น่านับถือ ครูแต่ละคนเป็นครูดีเด่นประจำปี ครูสอนศาสนา เป็นครูที่ทางวัดเองรับรองว่าเป็นผู้นำที่ดี อายุ 50 กว่าปีแล้ว ธรรมชาติไม่ ไปวัดตลอด ชุมชนก็คิดว่าครูไม่ทำ แต่ครูถูกแบล็กเมล์ เด็กมันจน แล้วเด็กโกหก ทุกคนจะมองในภาพลบกับเด็กตลอด ...

มติดีหนึ่งในต่างจังหวัด ครูจ้างนายมา 4 คน นั่งเรียงกันเป็นแถว เด็กเห็นผู้พิพากษา อัยการ ทนายใส่ชุดครุย ทำให้บรรยายภาคในห้องดูศักดิ์สิทธิ์ ดูขลัง ทั้งผู้เสียหายยังมานั่งอยู่ข้างหน้า เด็กเกิดความกลัว เกร็ง ขึ้นศาล 4 ครั้งเพื่อเบิกความ แต่เด็กพูดไม่ออก จนศาลต้องยกฟ้อง และศาลฎีกาก็ได้พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นในท้ายที่สุด

การดำเนินคดีในศาลไทยนับว่ามีอุปสรรคและความไม่เหมาะสมอยู่มากมาย ศ.นพ.วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ (2537) ผู้อำนวยการด้านนิติเวช ที่ปรีกษามหาวิทยาลัยมหิดล ให้ความเห็นว่า กระบวนการยุติธรรมขาดความยุติธรรมต่อผู้เสียหาย ศาลไทยถือหลักให้ความยุติธรรมแก่ผู้ต้องหา แต่คดีความผิดทางเพศควรให้ความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายด้วย

วิชา มหาคุณ (2537) มีความเห็นด้วยว่า กฎหมายและวิธีพิจารณาความในคดีข่มขืนควรปรับปรุง และเรื่องการนำสืบพยานหลักฐานกรณีความผิดทางเพศ ก็ควรปรับปรุง ในกรณีที่เด็กถูกกระทำเด็กจะให้การด้วยความเชื่อ บริสุทธิ์ไร้เดียงสา การที่เด็กต้องให้การซ้ำแล้วซ้ำเล่าจะเป็นการย้ำเตือนความทุกข์ทรมานของเด็ก ทำให้เด็กต้องปวดร้าวมากขึ้น กรณีเช่นนี้เป็นกรณีละเอียดอ่อน ประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปได้มี

การแก้ไขให้เหลือเพียงกระบวนการเดียว เช่นในนอร์เวย์มีห้องสอบสวนกรณีเด็กโดยเฉพาะ การสอบสวนก็กระทำด้วยความระมัดระวังไม่ให้เป็นการกระทบกระเทือนจิตใจเด็กมากเกินไป ภายในห้องเป็นกระจกด้านเดียว คนข้างนอกมองเห็นได้ แต่เด็กจะมองไม่เห็นข้างนอก จะเชิญผู้พิพากษา อัยการ มานั่งดู ซึ่งวิธีนี้เป็นผลดีต่อเด็กเพราะเด็กไม่ต้องให้การซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง เนื่องจากถ้าให้การหลาย ๆ ครั้งบางทีพูดถึงเรื่องนี้เด็กจะคลั่ง เพราะเด็กที่ถูกทำร้ายมักมีอาการไม่ปกติ

นอกจากนี้กรณีที่เด็กถูกผู้ปกครองกระทำทารุณทางเพศ นั้นเป็นการยากมากในการที่ผู้เสียหายคือเด็กจะร้องทุกข์หรือให้การต่อพนักงานสอบสวน หรือต่อศาลให้เป็นผลร้ายต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นพ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ ในเมื่อผู้เสียหายยังคงต้องตกอยู่ใต้อำนาจปกครองของผู้ต้องหาหรือจำเลย แม้ว่ากฎหมายจะเปิดช่องให้ถอนอำนาจปกครองของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ แต่การดำเนินกระบวนการพิจารณา ก็ต้องผ่านขั้นตอนของการสืบสวนสอบสวนมาแล้วระดับหนึ่ง ซึ่งมักจะจบลงในลักษณะที่เด็กยังไม่ได้รับการช่วยเหลือเท่าที่ควร

เด็กไทยของเราที่ถูกละเมิดสิทธิโดยผิดกฎหมายเช่นนี้มีจำนวนมาก ที่รอการช่วยเหลืออย่างจริงจังจากทุกฝ่าย และอุปสรรคสำคัญที่สุด ในกรณีของเด็กที่ถูกล่วงเกินทางเพศโดยผู้ปกครอง, บุพการี หรือผู้ใกล้ชิดคือมักจะกระทำได้อย่างซ้ำซาก และสะดวกง่ายดาย และโอกาสที่จะช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ในสังคมไทยปัจจุบันนั้นก็น้อยมาก อนาคตของเด็กเหล่านี้ก็น่าจะมีตมอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะปัญหาสำคัญอยู่ที่กระบวนการทางกฎหมายที่ยังขาดความชัดเจนและรอบคอบในขั้นตอนต่าง ๆ

ประเทศไทยปัจจุบัน น่าจะกล่าวได้ว่ายังขาดการตระหนักรู้อย่างแท้จริงและจริงจังถึงความสำคัญของปัญหา ในขณะที่ยังคงจะมีการให้ความสนใจกับปัญหาโสเภณีเด็กกันอย่างกว้างขวาง แต่จะมีใครสักกี่คนที่ตระหนักว่านอกจากเด็กที่ต้องมาเป็นโสเภณีอยู่ตามสถานบริการต่าง ๆ แล้วยังมีเด็กอีกจำนวนมากมายที่กำลังได้รับความทุกข์ทรมานจากการถูกทารุณทางเพศอยู่ที่บ้านหรือตามที่ต่าง ๆ ที่ใครหลาย ๆ คนอาจจะนึกไม่ถึง ดังตัวอย่างที่พบเห็นบ่อย ๆ ตามหน้าหนังสือพิมพ์ไม่เว้นแม้แต่สถานที่ทางศาสนา โดยเห็นได้จากการไม่มีมาตรการ หรือข้อบังคับปฏิบัติที่แน่นอนในการช่วยเหลือผู้เยาว์ แพทย์หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเองก็มีความอึดอัดใจ และไม่ต้องการที่จะนำตัวเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับขั้นตอนอันยุ่งยากของศาลยุติธรรม รวมทั้งเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องก็ไม่ให้ความสนใจหรือเห็นความสำคัญของภาวะนี้ อาจไม่กักขังหรือลงโทษผู้ก่อเหตุทารุณกรรมหรือทำผิดมีรายทางเพศต่อผู้เยาว์ ทำให้มีโอกาสก่อกรรมทำเข็ญต่อผู้เยาว์ หรือเหยื่อรายอื่นอีก จึงถึงเวลาแล้วที่เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้มีมาตรการ และการปฏิบัติกันอย่างจริงจัง เพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ทรงมีพระราชดำรัสว่า "... เป็นหน้าที่ของทุก ๆ คน ที่จะต้องช่วยเหลือเด็ก ผู้เกิดก่อน นานชีวิตมาก่อน ต้องอนุเคราะห์ช่วยเหลือเด็ก ..." แม้ว่าภาวะ ทารุณกรรมจะไม่ใช่สาเหตุทั้งหมดของอาชญากรรมในสังคมไทยแต่อาจกล่าวว่าเป็นสาเหตุใหญ่สาเหตุหนึ่งก็ ได้

ด้วยสาเหตุที่กล่าวมาทั้งหมด ซึ่งพอจะสรุปได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. อุบัติการณ์ของปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศมีเพิ่มมากขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ตาม การเปลี่ยนแปลงของสังคม
2. บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และบุคคลทั่วไปในสังคม มีการตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเด็ก ถูกทารุณทางเพศในระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสังเกตได้จากเมื่อปรากฏปัญหานี้ขึ้นแต่ละครั้ง ก็มักจะถูก เพิกเฉยจากผู้ที่เกี่ยวข้องหรือปล่อยให้ผ่านเลยไป
3. ยังไม่มีแนวทางป้องกันปัญหาที่รัดกุม โดยเฉพาะด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหา หรือการลดความรุนแรงของปัญหานี้ เช่น จะใช้มาตรการอย่างไรในการจะปลูกจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบให้ เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเด็กถูกทารุณทางเพศแล้วเพิกเฉย เช่น ครู แพทย์ พยาบาล เป็นต้น ซึ่ง บุคคลเหล่านี้มีโอกาสที่จะได้ใกล้ชิดกับเด็กและได้รับรู้ปัญหาของเด็ก แต่อาจคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเองที่จะ เข้าไปเกี่ยวข้อง
4. การคุ้มครองเด็ก กรณีที่เด็กถูกคนในครอบครัว เช่น พ่อ พ่อเลี้ยง ญาติ กระทำทารุณทางเพศ นั้น ขั้นตอนในการช่วยเหลือเด็กนั้นว่ายากและซับซ้อนมาก แม้แต่การที่จะแยกเด็กออกจากบุคคลเหล่านี้ ก็มักจะมีอุปสรรคหรือปัญหาในทางปฏิบัติเกิดขึ้นอยู่เสมอ จึงยังมีเด็กอีกเป็นจำนวนมากที่ถูกกระทำร้ายทาง เพศซ้ำแล้วซ้ำเล่า ต้องทนอยู่กับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส โดยที่เงื้อมมือของกฎหมายก็เอื้อมเข้าไปไม่ถึง
5. การนำกฎหมายมาใช้กับคดีเด็กที่ถูกกระทำทารุณทางเพศโดยพ่อ หรือบุคคลในครอบครัว ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะการดำเนินการทางกฎหมายเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานหรือสิทธิเหนือ ร่างกายและเสรีภาพ ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 1(4), 5(1) และ 6 โดยกฎหมายเน้นหนักให้การแสดงบทบาทหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองเด็กไว้ที่บิดามารดา เมื่อเกิดกรณีบิดา มารดาไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้สิทธิหน้าที่ของตนไปละเมิดสิทธิเหนือร่างกาย ชีวิตและเสรีภาพของเด็กเสียเอง

จึงได้ก่อปัญหาในทางปฏิบัติในแง่การแสดงเจตนาของเด็กต่อการดำเนินการทางกฎหมายเมื่อตนเองได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญาและแม้ว่าในประเด็นนี้กฎหมายจะบัญญัติป้องกันไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 6 แล้วก็ตาม แต่เมื่อไม่มีรายละเอียดพอรวมทั้งเป็นการกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขโดยศาลไม่ใช่พนักงานเจ้าหน้าที่จะสามารถดำเนินการได้ทันที จึงทำให้กฎหมายมาตรานี้ไม่มีบทบาทคุ้มครองเด็กได้อย่างแท้จริง

6. ยังไม่มีกฎหมายห้ามใช้การลงโทษ เข้มยัด หรือกระทำรุนแรงในการอบรมสั่งสอนเด็ก หรือในกรณีอื่นก็ตาม ทั้งที่ควรถือว่าเด็กมีสิทธิทางกฎหมายทัดเทียมบิดามารดาหรือผู้ใหญ่ การทำร้ายทุบตีเด็กอย่างรุนแรงจึงควรถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย

7. ประเทศไทยน่าจะมีการให้ความสำคัญต่อปัญหานี้เพิ่มมากขึ้น โดยถือเป็นงานระดับชาติในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของประชาชนโดยยึดหลักที่ว่า เด็กมีสิทธิได้รับความรักความอบอุ่น เป็นที่ต้องการและได้รับการปกป้องคุ้มครอง

เนื่องจากเด็กคือผู้ที่กำลังเติบโตเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุดของสังคม แต่การคุ้มครองดูแลเด็กให้สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข โดยเฉพาะการปกป้องคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานหรือสิทธิเหนือร่างกาย ชีวิตและเสรีภาพนั้นยังมีอุปสรรคและปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก และแนวทางแก้ไขที่สำคัญข้อหนึ่งก็คือการเผยแพร่ วรรณคดีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก สาเหตุของปัญหาและแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลเด็ก ทั้งนี้เป้าหมายที่สำคัญคือ บรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภาโดยเฉพาะกรรมการของสภาเกี่ยวกับเด็ก และบรรดาบุคลากรในฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการซึ่งเป็นผู้ใช้และตีความกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก ซึ่งถือว่ากลุ่มนี้เป็นกลุ่มสำคัญที่สุดที่จะให้ได้รับการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ใหม่ในการคุ้มครองดูแลเด็กเพื่อการใช้และตีความกฎหมายของบุคคลเหล่านี้ ซึ่งกฎหมายได้เปิดช่องว่างให้ใช้ดุลยพินิจได้อย่างกว้างขวาง และบุคลากรกลุ่มนี้ควรจะได้มีดุลยพินิจที่ทันสมัยทันต่อสถานการณ์ที่การละเมิดสิทธิเด็กเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วน่าตื่นตระหนก

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า น่าจะได้มีการสำรวจเจตคติ และลักษณะการมองปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศ ของกลุ่มบุคลากรที่มีหน้าที่ในการบริหารประเทศ และมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงด้านนิติบัญญัติและตุลาการ ตลอดจนงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กที่ถูกกระทำทารุณทางเพศในประเทศไทยนั้นก็น้อยมาก ในขณะที่ต่างประเทศได้แก่สหรัฐอเมริกา นั้น มีการตื่นตัวเกี่ยวกับปัญหานี้กันอย่างมาก ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ผลการวิจัยเรื่อง "เจตคติของนักการเมืองต่อปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศ" จะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศในสังคมไทย

ได้อีกทางหนึ่ง รวมทั้งการให้การช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดแก่เด็กกลุ่มนี้ อย่างน้อยก็คงจะช่วยกระตุ้นให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ถึงความสำคัญของปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศในสังคมไทยแล้วหันกลับมาให้ความสำคัญกับกลุ่มเด็กผู้เคราะห์ร้ายเหล่านี้บ้าง ซึ่งเท่ากับมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลอันมีค่ายิ่งของชาติได้อีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติของนักการเมืองที่มีต่อปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของนักการเมืองต่อปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศ

สมมติฐาน

1. นักการเมืองมีเจตคติต่อปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศในทางบวก
2. ปัจจัยด้านเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, สถานภาพการสมรส, จำนวนเพศของบุตร, ประสบการณ์ด้านการเมืองและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศ มีความสัมพันธ์กับเจตคติของนักการเมืองต่อปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศ

ขอบเขตของการวิจัย

ลักษณะประชากร (population)

กลุ่มที่ศึกษา คือ กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด จำนวน 360 คน

ตัวแปรของการวิจัย

- ตัวแปรต้น

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพการสมรส
4. เพศของบุตร
5. ระดับการศึกษา
6. ประสบการณ์ด้านการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งปัจจุบันในพรรค และจำนวนเวลาทั้งหมดที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
7. ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศ

* ตัวแปรตาม

1. เจตคติต่อปัญหาเด็กถูกรุณทางเพศ ซึ่งแยกเป็นตัวแปรย่อย ๆ ดังนี้
 - 1.1 เจตคติต่อการแก้ปัญหาเด็กถูกรุณทางเพศ
 - 1.2 เจตคติต่อการออกกฎหมายคุ้มครองเด็กและลงโทษผู้ที่ทารุณทางเพศเด็ก
 - 1.3 เจตคติต่อการออกกฎหมายเพื่อกำหนดหน้าที่ และให้สิทธิในการช่วยเหลือเด็กแก่บุคลากรและองค์กรที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อเสนอแนะแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กถูกรุณทางเพศ ในสังคมไทย

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัยครั้งนี้คือ

- ปัญหาเด็กถูกรุณทางเพศมีจริง และเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งในสังคมไทย
- เจตคติของนักการเมืองที่มีต่อปัญหาเด็กถูกรุณทางเพศ เป็นสิ่งที่มีจริง และสามารถ

ศึกษาได้

คำนิยามปฏิบัติการ

เด็กที่ถูกรุณทางเพศ (Child sexual abuse) คือ เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และถูกระงทำในข้อใดข้อหนึ่ง หรือทุกข้อ ตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไปดังนี้คือ

1. ช่มชู้นกระทำชำเรา
2. ถ่ายภาพเปลือย และ/หรือลอบถ่ายภาพเพศเพื่อใช้ในการกระตุ่นอารมณ์ทางเพศ

ทั้งนี้ รวมถึงการกระทำใด ๆ ต่อเด็กโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เด็กเป็นเครื่องมือตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้ใหญ่ โดยที่เด็กยังไม่เติบโตถึงวุฒิภาวะพอที่จะเข้าใจการกระทำเหล่านั้น หรือตกลงยินยอมร่วมในการกระทำเหล่านั้นได้ (อุมาพร ตริังคสมบัติ, 2538)

นักการเมือง (politician) คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านการเลือกตั้งภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และปฏิบัติหน้าที่ด้านการเมืองอยู่ในรัฐสภาชุดปัจจุบัน ที่ผู้วิจัยกำลังทำการศึกษา ซึ่งรวมทั้งพรรคฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล และผู้ที่ผ่านการเลือกตั้งซ่อม

เจตคติ (attitude) หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการและความพร้อมต่อการกระทำ ซึ่งเป็นไปได้ทั้งในทางดี (positive) ชัดแย้ง (negative) หรือเป็นกลาง (neutral) ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งในที่นี้หมายถึงคะแนนเจตคติที่ได้จากแบบวัดเจตคติของนักการเมืองต่อปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศ

ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) หมายถึงความสามารถในการคิด เข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ วิเคราะห์ และประเมินค่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

การข่มขืน หมายถึงการร่วมเพศกับหญิงใดก็ตาม โดยที่หญิงนั้นไม่ยินยอม โดยใช้กำลังขู่กรรโชก (Unlawful intercourse without her consent) หรือหญิงนั้นอยู่ในสภาวะไม่รู้สึกรู้ตัวหรือหญิงนั้นอายุต่ำกว่า 16 ปี (ชัยวัฒน์ วงศ์อาษา, 2531) จะสำเร็จความใคร่หรือไม่ก็ตาม ถ้าหากว่าอวัยวะเพศของผู้ชายล่วงล้ำเข้าไปในช่องคลอดของผู้หญิงเพียงเล็กน้อย ก็ถือว่าเป็นการร่วมเพศ (Enejaculopedia of sexual behavior)

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย (Expected benefit and application)

1. เป็นแนวทางในการกระตุ้นให้ผู้ที่มีหน้าที่บริหารประเทศและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศ
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาลูกถูกทารุณทางเพศ
3. เป็นแนวทางในการพิจารณา ทาวิธีการช่วยเหลือกลุ่มเด็กที่ถูกกระทำทารุณทางเพศให้ได้ผลดีที่สุด และเกิดผลกระทบต่อเด็กเหล่านั้นน้อยที่สุด
4. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาเด็กถูกทารุณทางเพศต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย